Case
Wing
Z
45
.18
ser. 1-6
no. 6

MONITUM

De Supplemento Collectionis LABBEANÆ *Conciliorum*,

Typis quamprimùm edendo;

PARISIIS, apud Briasson, Bibliopolam, viâ San-Jacobæa:

GENEVÆ, apud Fabri & Barrillot.

Collecta magno labore Concilia in lucem proferre curarunt eruditi quamplurimi; eorum verò induſtria tam felices exitus non habuit ut omnia eruere atque explorare potuerint. E cujuſque collectoris ſpicilegio, crevit poſtremi ampliſſima ſeges. Merlinus provinciam illam primus ſuſcepit, cui poſtea ſucceſſit Crabbus, deceſſoriſque Collectionem auctiorem fecit; Crabbum ſecutus eſt Surius majore opum vi beatus, quem tamen ſuperavit Binius: Labbeus autem eos omnes Collectores vicit, obſcuravitque, editâ Conciliorum ampliſſima Collectione. Præter ea quæ marte ſuo inveſtigavit, Synodos in lucro appoſuit quas in opera ſua induxere Ughellus, Marca aliique.

Ab anno 1671. Scriptores aliquot, Cotelerius nempe, Bollandus, aliique Eccleſiaſtica monumenta in lucem edidere, atque inter ea Synodis locum vindicarunt; Cæteri ſingularia quædam Concilia in unum corpus abire juſſere; Baluzius non-modo Galliæ Narbonenſis Concilia anno 1668, novæque Collectionis Conciliorum, Tomum primum, anno 1683. juris publici fecit, verùm etiam nonnulla Miſcellaneis adtexuit: Cardinalis Saens d'Aguirre Conciliorum Hiſpaniæ longè curioſam, maximamque Collectionem vulgavit: Bessinus Normanniæ Concilia congeſſit; Tanta opum acceſſione, non magnæ difficultatis fuit Harduino ampliorem conficere editionem Conciliorum, quam abſolutam magis feciſſet, ſi acceptis, è variis Europæ regionibus, Conciliis, atque iis quæ ab Collectoribus mox memoratis mutuatus fuerat, latentes apud diverſos Eccleſiaſticos ſcriptores, Synodos adjunxiſſet, tritum ab Labbeo iter emenſus.

Coletus denique Venetiis Conciliorum ampliſſimam collectionem in lucem protulit; Labbeanam merito adoptavit, edita ab Harduino Concilia addidit, doctas Scriptoris celebris obſervationes in rem ſuam convertit, necnon Concilia, Synodaliaque Statuta deſcripſit quæ Martenus cæteri que id genus eruditi in monumentorum collectiones invexere.

Quamvis Conciliorum varii collectores non contemnendam operam poſuerint, additamenta multa ſupereſſe certiſſimum eſt: præ manibus habeo quamplurima Concilia, Synodoſque aut hactenus ignota, aut inedita, vel in Conciliorum collectionibus deſiderata. Quantum ad Synodos attinet, eas ſolùm repræſentabo quæ ante annum 1300. habitæ fuere, Labbei veſtigia ſecutus.

E graviſſimis illis additamentis ortum eſt Supplementum edendi, Conſilium: cùm verò Labbeana Conciliorum editio vulgatior ſit, eruditorumque manibus tritior, apud me propoſitum eſt, ab Harduino, Coletoque juris publici facta Concilia adjungere iis quæ ipſe primus exploravi. Hæc omnia monumenta notis illuſtrabuntur, quibus orationis obſcuritas depellatur, atque lectionibus variis quas è manu Scriptis, aut editis codicibus libavi. Ex iis omnibus effloreſcet Supplementi Pars prima rerum accurata

indice locupletata. Verùm collectionis LABBEANÆ Conciliorum Supplementum imperfectum confecturum fuiſſe me exiſtimaſſem, ſi monumentis iis colligendis duntaxat ſtuduiſſem. In animo ergo habui illud multo utilius efficere, collectionem integram accurando atque emendando. Quamobrem, depoſito cenſoris ſupercilio adversùs omnes Conciliorum collectores laude ſua non fraudandos, nihil mihi antiquius fuit, quàm orationis contextum caſtigare, plures interpretationum locos ad genuinum ſenſum revocare, omiſſos ſupplere qui nempè in manu ſcriptis, aut primùm editis codicibus reperiuntur, locutiones denique proprias reſtituere, quarum loco intruſæ fuere peregrinæ. Eam ob cauſam editos codices contuli Manuſcriptis quos conſulere licuit; eò etiam diligentia mea ſpectavit, ut typographici errores emendarentur, qui, ut notum eſt, orationis ſenſum, obſcurum atque menti impervium efficiunt. Hac unâ viâ, genuinam reperias *textuum* lectionem, atque monumentorum conſtat utilitas.

Præter laborioſum illum conatum, in loca difficiliora notas compoſui, quas pleriſque Conciliorum collectoribus promiſiſſe ſatis fuit; vix ullæ unquam LABBEI notæ lucem aſpexere, quamvis ad eas Lectorem nonnunquam remittat. SIRMONDUS egregiis notis concinnandis par atque idoneus, ſi quis unquam fuit, iis carere non eſt paſſus, Concilia Galliæ quas LABBEUS poſtea, HARDUINUSQUE in collectiones ſuas tranſtulere. Cæteri verò Conciliorum, Synodorumque editores, notas pauciores inſeruerunt. HARDUINUS obſervationes quarum neceſſitatem bene callebat, ſupplere ſe poſſe judicavit, ſi rerum accuratum indicem conficeret, in quo ad minuta quæque deſcenderet: at ex eo indice natum eſt notarum deſiderium. Hæc autem imprimis enodanda mihi propono, quæ petinent ad Conciliorum epochas, ad regiones ubi habitæ fuere; eorum cogendorum occaſionem, ac difficultates in Canonibus obvias, quæ peritiorum criticem exercuere. Eorum labore profeciſſe me fateor, propriaſque adjunxi obſervationes.

Ut virili pro parte difficultates omnes enuclearem, indicem quemdam adornavi barbarorum, obſcurorum, ignotorumque verborum quæ in authenticis Conciliorum tabulis occurrunt, indicatis variarum collectionum paginis. Certus autem redditur verborum ſenſus, interpretatione, vel è penu meâ, vel è Doctorum commentariis hauſta.

Id ſedulò curarunt primi editores, ut in Præfationibus, aut paginarum oris adnotarent archiva, Bibliothecaſque è quibus deprompſerant quæ in lucem jam tum proferebant. Hinc eorum vis autoritaſque conſtabat, Lectorique copia fiebat ad fontes recurrendi è quibus hauſerant; ſucceſſores autem notulas illas quamvis neceſſarias ſprevere; cui incommodo occurrere cupiens, eorum omnium Conciliorum quæ in collectionibus diverſis continentur, indicem confeci, additis Archivorum, & Bibliothecarum nominibus, è quibus deſcripta fuere.

Correctionum, variarum lectionum, Catalogorum congeries Supplementi partem alteram abſolvet. Quamquam in iis diſponendis ad LABBEANAM collectionem reſpexerim, atque eam ob rem, diverſas obſervationes exegerim ad ordinem Tomorum, paginarumque collectionis eruditi Jeſuitæ; interea ut Supplementi utilitas etiam in eos redundaret, penes quos eſt alia quæcumque Conciliorum collectio, CRABBI nempè, SURII, NICOLINI, BINII, HARDUINI, &c. illud etiam mihi curæ fuit ut cujuſcumque collectionis paginas indicarem, ad quas Concilia ac proinde notæ, correctiones, lectioneſque diverſæ reſpondere debent. Multùm eruditis debere me profitebor, ſi obſervationes ſuas impertiri mihi velint, Bibliopolarum interpoſito miniſterio qui Supplementum edere curant.

Ne autem bis emantur peculiares Conciliorum collectiones in Gallia editæ, cavebunt Bibliopolæ, ne in Supplementum inducatur BALUZII volumen inſcriptum: *Nova collectio Conciliorum*. Si tamen aliter videtur eruditis, eorum ſententiæ facilè Bibliopolæ accedent. Supplementum autem edetur iiſdem typis, eadem forma, ac magnitudine quàm LABBEANA collectio; atque exemplarium paucior erit numerus quæ minori pretio ab iis ementur qui ea mature ſibi reſervata volent. Nullum autem exemplar chartâ magnâ edetur, niſi expreſsè poſtulatum.

Ut Supplementi utilitas meliùs dignoſcatur, accuratus illius prodromus quàmprimùm juris publici fiet.